

Školní preventivní strategie pro školní rok 2018/2019

Cílem preventivního působení je diferencované působení na níže uvedené primární a sekundární cílové skupiny, které se realizuje prostřednictvím MPP.

Součástí školní strategie jsou rovněž dokumenty – Program proti šikanování, Krizový plán školy a Školní poradenské pracoviště.

Primární cílové skupiny

Strategie je zaměřena na **všechny žáky 1. – 9. ročníku základní školy**, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.

U **pedagogů** je další vzdělávání zaměřeno na celý tým, se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům a pedagogům bez odborné kvalifikace. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště – výchovný poradce, metodik prevence.

Sekundární cílové skupiny

Rodiče a veřejnost

Cílem je aktivní zapojení rodiny i veřejnosti do prevence rizikových projevů chování, a to prostřednictvím dostatečného informování a aktivitami specificky zaměřenými na tuto cílovou skupinu.

Zvláštní pozornost je věnována rodičům tříd, kde se vyskytly negativní jevy jako šikana...

Cíle projektu

a) dlouhodobé

Základními cíli strategie primární prevence sociálně patologických jevů jsou:

- kladně působit na postoje a chování žáků
- výchova ke zdravému životnímu stylu
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí
- vzdělávání školních metodiků, pedagogických pracovníků školy

b) střednědobé

- vytváření a distribuce metodických materiálů
- doplňovat knihovnu a videotéku MP, nabídnout ji ostatním; shromažďovat propagační materiály pro potřeby pedagogů
- zapojování rodin do života školy
- školní preventivní strategii aktualizovat ve školních vzdělávacích programech a školním řádu
- vhodně zařadit prevenci do aktivit mimo vyučování – nepovinné předměty, kroužky, aktivity ŠD, školní exkurze a výlety

c) krátkodobé

- zmapování potřeb v oblasti primární prevence
- uplatnit specializované preventivní programy zaměřené na rizikové skupiny a jednotlivce

- během školního roku realizovat různá šetření, sběr dat, rozhovory, dotazníky ke zjišťování sociální zralosti a odpovědnosti, schopnosti tolerance ve třídách a u jednotlivců s větší pravděpodobností vzniku sociálně – patologických jevů

Cílem působení v oblasti prevence sociálně – patologických jevů je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku.

Jedinec – s posílenou duševní odolností vůči úzkosti a stresu, negativním zážitkům a vlivům

- schopný dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí
- s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi, tj. schopný čelit tlaku reklamy, tisku a dalších médií, navazovat přátelské vztahy, zvládat nenásilně konflikty, schopný sebeovládání a asertivity, se zdravým sebevědomím
- schopný řešit, případně schopný nalézt pomoc pro řešení problémů
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek
- s dovednostmi, které vedou k odmítání všech forem a projevů sebeustrukce, agresivity a porušování zákonů
- aktivně přijímat zdravý životní styl (životospráva, sportovní a kulturní aktivity)

Prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže zahrnuje především aktivity v oblastech prevence:

a) násilí a šikanování (včetně zneužívání informačních komunikačních technologií, internetu a mobilních telefonů - kyberšikana)

b) záškoláctví

c) kriminality, delikvence, vandalismu aj. forem násilného chování

d) ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže

e) xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu

f) užívání návykových látek (vč. opomíjeného alkoholu a kouření), anabolik, medikamentů a dalších látek

g) netolismu (virtuálních drog) a patologického hráčství (gambling)

h) diváckého násilí

i) komerčního sexuálního zneužívání dětí, sexuální rizikové chování

j) syndromu týraných a zneužívaných dětí CAN

k) sekt a sociálně patologických náboženských hnutí

l) poruchy příjmu potravy (anorexie, bulimie)

m) nebezpečí rizikových sportů, chování v dopravě, prevence úrazů

Způsob realizace

Základními kompetencemi prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu jsou:

- zvyšování sociální kompetence – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty
- formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.

Klíčové vyučovací oblasti jsou:

- oblast přírodovědná (např. biologie člověka, fyziologie, biologické účinky drog, chemické aspekty drog atd.)

- oblast zdravého životního stylu (např. výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, podmínky správné výživy, volný čas apod.)
- oblast společenskovední (proces socializace jedince, užší a širší společenské prostředí, jedinec ve vzájemné interakci se sociálním prostředím apod.)
- oblast rodinné a občanské výchovy (postavení rodiny ve společnosti, vedení domácnosti, správná výživa, zdravý vývoj a příprava na život, formy komunikace, zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, subjekty participující v oblasti prevence drog atd.)
- oblast sociálně právní (právní aspekty drog včetně virtuálních drog a komunikačních technologií, práva dítěte, význam a cíle reklamy apod.)
- oblast sociální patologie (postoj společnosti ke zneužívání drog, delikventní chování, kriminalita, xenofobie, šikanování, rasismus apod.)

Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v následujících předmětech:

Přírodověda
 Vlastivěda
 Český jazyk
 Prvouka
 Výtvarná výchova a Pracovní činnosti
 Tělesná výchova
 Chemie
 Dějepis
 Výchova k občanství
 Přírodopis
 Výchova ke zdraví

Znalostní kompetence žáků

1.-3.ročník

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu
- mají právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů

4.-5.ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- ví, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- mají vědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrásování aj.) je protiprávní
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

6.-9.ročník

- žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektují odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám

- znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem
- znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- znají významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- znají činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- uvědomují si podstatu právního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy
- umí chápat zdraví ve smyslu holistickém (ve složce fyzické, duchovní, sociální)
- umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- umí vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví
- ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- znají pozitivní vliv aktivního pohybu (jsou si vědomi nebezpečí rizikových sportů), relaxace, duševní hygieny
- ví, že zneužívání dítěte je trestné
- umí diskutovat o rizicích zneužívání drog včetně virtuálních drog a informačních komunikačních technologií, orientují se v trestněprávní problematice návykových látek
- ví, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít
- bezpečně zvládají účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání apod.) a správně se rozhodují v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
- dokáží komunikovat se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra)
- odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umí o nich diskutovat

Metody a formy řešení dílčích aktivit

Program pro 1.-5.ročník je zaměřen na:

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (např. formou komunitního kruhu)
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci NE
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci ZŽS – hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami
- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- soustředěnost na včasné diagnostikování soc. patologických problémů ve třídních kolektivech
- důraz na spolupráci s rodiči
- široká nabídka volnočasových aktivit
- ekologická výchova
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed a apod.
- účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotních, dopravních atd.
- pravidelné sledování školní docházky, ověřování pravosti omluvenek, konzultace s ošetřujícími lékaři

Program pro 6.-9.ročník

Přechod na 2. stupeň základní školy přináší řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací – změna třídního učitele, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, odchod některých spolužáků (víceletá gymnázia, sportovní třídy apod.) příchod nových spolužáků, zvýšené nároky na objem a strukturu učiva.

- vzájemné poznávání účastníků
- vytváření vztahů důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- stanovení pravidel soužití třídní komunity
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí apod.
- začlenění nových žáků do komunity třídy
- trénink obrany před manipulací, s uměním říci NE
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- zvládání náročných fyzických a duševních situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem
- upevňování vztahů v komunitě vrstevníků
- rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků
- nácvik řešení zátěžových situací
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování)
- přehled životních rizik
- společenské vztahy (včetně mediální hygieny, vlivu reklamy apod.)
- modelové, projektové situace poskytující návody k řešení problémů

Konkrétní aktivity podporující primární prevenci

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních – vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování
- akce zaměřené na zvyšování právního povědomí (využití nabídek různých druhů spolupráce s Policií ČR)
- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, rasismu, násilí, komerčního sexuálního zneužívání apod.
- na základě průzkumu zaměřeného na zneužívání návykových látek věnovat i nadále zvýšenou pozornost prevenci kouření, pokračovat v osvětě v rámci hodin Ov, Rv, třídnických hodinách atd.
- dovednost volby správné životosprávy – poruchy příjmu potravy (mentální anorexie a bulimie)
- přednášky, besedy a pořady věnované sexuální výchově a prevenci AIDS
- akce zaměřené na práci s národnostními menšinami směřující k potlačení rasismu a xenofobie
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, ŠVP, lyžařského výcvikového kurzu atd.
- organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou zpříjemnění školního prostředí (Den otevřených dveří, sportovní akce, víkendové zájezdy atd.)
- široká nabídka volnočasových aktivit
- účast v literárních, výtvarných, sportovních a jiných soutěžích
- ekologická výchova (návštěva ekologických zařízení – čistička vod..., třídění odpadu, sběr umělohmotných víček a účast na ekologických besedách a soutěžích)
- školní parlament – rozvíjí odpovědnost žáků za širší společenství a vzájemné soužití, je prostorem ke zapojení žáků do organizace školy

Pracovníci školy

- aktuální informace pro všechny pedagogické pracovníky školy (pracovní porady, další vzdělávání pedagogických pracovníků, informační schůzky mezi pedagogy)
- seznámení s nejdůležitějšími poznatky a závěry ze seminářů, školení preventistů, výchovného poradce, vedení školy

Aktivity zaměřené na rodiče a veřejnost

- seznámení rodičů s MPP v rámci třídních schůzek
- nabídka konzultačních hodin třídních učitelů, výchovného poradce, školního metodika prevence
- nabídka propagačních materiálů v rámci prevence
- seznámení rodičů s postupem školy v případě řešení problémového chování žáků
- na schůzkách hovořit o nebezpečí drog včetně virtuálních drog a informačních a komunikačních technologií zejména u starších žáků
- informovanost občanů prostřednictvím internetových stránek o programu školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů a zdravého životního stylu
- pořádání přednášek pro rodiče v oblasti prevence a problémového chování žáků

Pedagogická diagnostika

Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a výchovným poradcem, kteří se zapojí do diagnostického a terapeutického procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.).

Řešení přestupků

Porušování školního řádu týkajícího se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy je klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou vyvozeny patřičné sankce. Jsou sledovány i další sociálně patologické jevy – šikana, vandalismus, brutalita, rasismus atd.. Při jejich zjištění jsou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem
2. jednání s rodiči na úrovni výchovné komise
3. doporučení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
5. v případě dealerství oznámení Policii ČR

Personální zajištění prevence

Výchovný poradce

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Učitelé informují výchovného poradce o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), v náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách. Výchovný poradce navrhuje opatření, navrhuje řediteli školy svolání výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech

odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linku bezpečí apod.). Jedná se sociálním odborem. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP.

Metodik prevence

Metodik prevence spoluvytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, při vzniklém problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání informací o problematice sociálně patologických jevů ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci MPP.

Pedagogové

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhuji opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a další možné komunikace.

Ředitel

Sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod.

Hodnocení efektivity programu

Ke zjištění aktuálního stavu sociálně negativních jevů ve škole jsou využívány dotazníky, práce třídních učitelů, připomínky dětí a školní samosprávy, schránka důvěry, třídnické hodiny, hodiny předmětů výchovného charakteru. Zjišťování je průběžné, v případě potřeby je přizvána pracovnice PPP popř. ostatní odborníci.

**MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM
ZŠ A MŠ CERHOVICE
PRO ŠKOLNÍ ROK 2018/2019**

metodik prevence: Mgr. Daniela Vršatová

CÍL: jedinec jako bio-psycho-sociální jednotka; podporovat zdravý životní styl a kladné mezi vrstevnické vztahy, naučit se nést odpovědnost za své zdraví a chování

	Plán činnosti týmu školních metodiků prevence pro školní rok 2018/2019
ZÁŘÍ	<ul style="list-style-type: none"> - tvorba MPP - aktualizování nástěnky pro rodiče a žáky, webové stránky - seznamovací pobyt žáků 6. třídy (19.9.-21.9.2018)
ŘÍJEN	<ul style="list-style-type: none"> - seznámení s programem MPP ostatní vyučující - seznámení rodičů s MPP na třídní schůzce - zapojení se do celoročního projektu „Hravě, žij zdravě“ – 5.ročník
LISTOPAD	- přednáška pro žáky 1.stupně - prevence patol.jevů, zdravá strava
PROSINE C	-
LEDEN	- zhodnocení MPP za 1. pololetí 2018/2019
ÚNOR	<ul style="list-style-type: none"> - anonymní průzkum žáků 2. stupně – téma „Sociálně patologické jevy“ - mapování patologických jevů
BŘEZEN	- přednáška pro rodiče a učitele - zdravý životní styl, poruchy příjmu potravy...
DUBEN	- přednáška pro žáky 2.stupně - zdravý životní styl
KVĚTEN	- návštěva Památníku Terezín
ČERVEN	<ul style="list-style-type: none"> - celoškolská akce - zhodnocení MPP za 2. pololetí 2018/2019

Spolupráce v oblasti prevence s učiteli 1. stupně při plnění cílů MPP, s učiteli 2. stupně (Výchova ke zdraví, Výchova k občanství) a výchovným poradcem. Poskytování metodické

podpory pro přípravu na vyučování a při řešení výchovných problémů. Informovanost o vhodných školeních v oblasti prevence a práce s třídním kolektivem včetně řešení konfliktů. Kladení důrazu na důsledné dodržování prevence a případných postihů s ohledem na školní řád a program proti šikanování.

V plánu je ponechán prostor pro další aktivity (přednášky, besedy, aktivní dopoledne...).

Na škole pracuje výchovná komise ve složení:

Mgr. Daniela Vřňatová (metodik prevence)

Mgr. Barbora Hubáčková (výchovný poradce)

Mgr. Irena Štochlová (ředitelka školy).

V případě výskytu nežádoucích jevů a problémového chování žáků pracuje dle předem stanoveného postupu (viz ŠPS). O každém jednání je vyhotoven písemný záznam.

Konzultační hodiny metodika prevence jsou ve středu od 7.30 hodin do 15.00 hodin popř. kdykoliv podle potřeby.

Spolupráce při plnění MPP :

- s vedením školy
- třídními učiteli
- výchovným poradcem
- vychovatelkami ŠD
- parlamentem školy
- metodikem prevence
- PPP Hořovice
- dětským lékařem
- rodiči
- Policií ČR
- referátem sociálních věcí Hořovice
- okolními školami
- spolupráce s OÚ včetně okolních obcí
- spolupráce se složkami v obci (TJ Sokol Cerhovice, SDH Cerhovice...)
- spolupráce s ČSBS Beroun
- s krajskými pedagogickými centry
- organizacemi se zaměřením na prevenci s akreditací MŠMT